

BS/162/2012

**POSTRZEGANIE KATASTROFY
SMOLEŃSKIEJ PO „SPRAWIE
TROTYLU”**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Trzydziestego października na pierwszej stronie „Rzeczpospolitej” ukazał się artykuł informujący, że polscy prokuratorzy i biegli, którzy w Smoleńsku badali wrak samolotu, odkryli na nim ślady materiałów wybuchowych. Urządzenia miały wykazać, że aż na 30 fotelach lotniczych znajdują się ślady trotylu i nitrogliceryny, co miałoby świadczyć o tym, że na pokładzie samolotu doszło do wybuchu. Po tej publikacji prokuratura wojskowa prowadząca postępowanie w sprawie wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem zorganizowała konferencję prasową, na której zdementowała te rewelacje, stwierdzając, że wyniki badań nie uprawniają do takich wniosków. Tego samego dnia na stronie internetowej „Rzeczpospolitej” redakcja odwołała swoje poranne rewelacje, stwierdzając, że nastąpiła pomyłka i wnioski autora artykułu szły za daleko. Cała ta sprawa rozgrywająca się praktycznie w ciągu jednego dnia wywołała prawdziwą polityczną burzę. Wtedy też z ust szefa PiS padły pod adresem premiera i rządu poważne oskarżenia, z których politycy tej partii w kolejnych dniach nie tyle się wycofali, ile osłabiali ich siłę.

Sondaż przeprowadzony po tych wydarzeniach wskazywał na wyraźny wzrost nieufności do Jarosława Kaczyńskiego, a także na spadek poparcia dla PiS¹. Cała ta sprawa miała zatem wpływ (choć nie wiadomo jak trwały) na notowania najważniejszej partii opozycyjnej i jej prezesa. Czy zmieniła także stosunek Polaków do samej katastrofy i wpłynęła na postrzeganie jej przyczyn?²

W listopadzie nieco ponad jedna czwarta ankietowanych (26%) zadeklarowała, że bierze pod uwagę możliwość, iż prezydent Lech Kaczyński poniósł śmierć w wyniku zamachu. Od maja br. odsetek takich wskazań praktycznie się nie zmienia. Po doniesieniach „Rzeczpospolitej”, choć zdementowanych później przez prokuraturę, zmalała natomiast liczba respondentów niewierzących w zamach (od października spadek o 6 punktów procentowych, do 56%), a wzrósł odsetek tych, którzy stawiają nad całą sprawą znak zapytania (wzrost odpowiedzi „trudno powiedzieć” o 6 punktów, do 18%).

¹ Zob. komunikaty CBOS „Zaufanie do polityków w listopadzie” (oprac. A. Cybulska) oraz „Preferencje partyjne w listopadzie” (oprac. K. Pankowski), listopad 2012.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (270) przeprowadzono w dniach 8–17 listopada 2012 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	V 2012		X 2012		XI 2012	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	8	25	8	26	7	26
Raczej tak	17		18		19	
Raczej nie	25	63	28	62	27	56
Zdecydowanie nie	38		34		29	
Trudno powiedzieć	12		12		18	

W zamach wierzą w większości wyłącznie wyborcy PiS – aż 59% z nich bierze pod uwagę możliwość, że prezydent Lech Kaczyński wraz z towarzyszącymi mu osobami zginął w wyniku zamierzonych działań. Wśród zwolenników pozostałych ugrupowań tego rodzaju wyjaśnienie katastrofy pod Smoleńskiem trafia do przekonania stosunkowo nielicznym (po 8% w przypadku PO i SLD oraz 11% w przypadku PSL). Ku tego rodzaju myśleniu w relatywnie większym stopniu skłaniają się osoby niemające sprecyzowanych preferencji partyjnych (26%). Natomiast najwyraźniej teorię zamachu odrzucają wyborcy PO i SLD.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	59	20	22
PSL	11	74	16
SLD	8	83	9
PO	8	84	7
Niezdecydowani	26	49	25

W ciągu miesiąca, który upłynął od poprzedniego badania, nie zmieniły się oceny postępowania rządu w sprawie pełnego wyjaśnienia okoliczności i przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Połowa ankietowanych (50%) uważa, że rząd wiele zrobił, ale dopuścił się też wielu zaniedbań. Niespełna jedna trzecia (30%) osądza rząd bardziej surowo i ocenia, że tak naprawdę zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy. Tylko 13% respondentów uważa, że rząd nie ma sobie nic do zarzucenia w tej sprawie, ponieważ zrobił wszystko, co możliwe.

W porównaniu z wcześniejszymi wynikami widać, że już po ujawnieniu sprawy zamiany zwłok ofiar katastrofy smoleńskiej wzrósł odsetek krytycznych ocen postępowania

rządu w tej sprawie. Natomiast burza, jaka rozpętała się po opublikowaniu w „Rzeczpospolitej” rewelacji o znalezieniu śladów trotylu na wraku samolotu, nie wpłynęła na społeczną ocenę postępowania rządu w tej sprawie.

Tabela 3

Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III 2011	VIII 2011	V 2012	X 2012	XI 2012
	w procentach				
Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	11	17	16	13	13
Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	61	47	53	50	50
Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	20	23	23	30	30
Trudno powiedzieć	8	13	8	7	7

Krytycyzm wobec rządu wiąże się z sympatiami partyjnymi – z jednej strony sympatią do PiS, z drugiej do wszystkich pozostałych partii – oraz z wiarą w to, że katastrofa pod Smoleńskiem była efektem zamachu. Trzy piąte osób skłaniających się do opinii, że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu, bardzo krytycznie ocenia postępowanie rządu w tej sprawie i uważa, że na skutek błędnych decyzji i zaniedbań gabinet Donalda Tuska zaniechał możliwości rzetelnego wyjaśnienia przyczyn tej katastrofy. Pozostali nie osądzają rządu tak surowo, choć przeważnie są zdania, że rząd popełnił wiele zaniedbań w tej sprawie.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?			
	Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	3	34	60	3
Nie	20	60	16	4
Trudno powiedzieć	7	41	32	20

Sympatie partyjne jeszcze wyraźniej różnicują oceny postępowania rządu w sprawie katastrofy smoleńskiej. Prawie dwie trzecie zadeklarowanych wyborców PiS wyraża bardzo krytyczne opinie w tej kwestii. Elektoraty SLD, PSL i PO w większości oceniają rząd łagodniej, poza głosami krytyki oddając mu sprawiedliwość, że wiele zrobił dla wyjaśnienia tej katastrofy.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?			
	Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	1	31	65	3
PSL	10	64	24	2
SLD	18	66	10	6
PO	29	59	9	3
Niezdecydowani	14	46	32	8

Do chwili zakończenia postępowania prokuratury wojskowej w sprawie wyjaśnienia przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem oficjalnym stanowiskiem rządu w tej sprawie pozostaje raport komisji pracującej pod przewodnictwem ministra Jerzego Millera. Obecne oceny tego raportu są krytyczne – ankietowani wyraźnie częściej przychylają się do opinii, że nie uwzględniono w nim wszystkich ważnych okoliczności katastrofy, niż są zdania, że wszystkie jej aspekty zostały w nim uwzględnione. Ponad połowa badanych (54%) uznaje raport ministra Millera za niepełny, tylko co szósty (16%) uważa, że wszystkie ważne uwarunkowania i fakty zostały w nim uwzględnione. Porównanie z opiniami wyrażanymi bezpośrednio po ogłoszeniu raportu komisji rządowej, choć ograniczone ze względu na nieco inne sformułowanie pytania, pozwala stwierdzić, że oceny tego raportu są obecnie bardziej krytyczne niż wówczas.

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia raport komisji rządowej działającej pod przewodnictwem ministra Jerzego Millera dotyczący katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Czy według Pana(i) oceny:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VIII 2011*	XI 2012
	w procentach	
– uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	30	16
– nie uwzględniono w nim wszystkich ważnych okoliczności katastrofy	41	54
Trudno powiedzieć/Nie słyszałem(a)m o tym raporcie	29	30

* Pytanie było wówczas nieco inaczej sformułowane: *Niedawno komisja rządowa działająca pod przewodnictwem ministra Jerzego Millera przedstawiła raport dotyczący katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Jak ocenia Pan(i) ten raport? Czy jest: 1) rzetelny – uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy; 2) nierzetelny – nie uwzględniono w nim wszystkich ważnych okoliczności katastrofy*

Najbardziej krytyczni w ocenie raportu ministra Jerzego Millera są sympatycy PiS oraz, co może być zaskoczeniem, zwolennicy koalicyjnego PSL. Około trzech czwartych wyborców tych partii uważa, że raport ten jest niepełny. Opinia ta przeważa, choć już

nie tak zdecydowanie, także wśród wyborców SLD i PO. W elektoracie Platformy oceny przesłanek, na których oparty jest raport Millera, są dość podzielone, choć także wśród wyborców PO najczęstsza jest opinia, że nie zostały w nim uwzględnione wszystkie okoliczności tej katastrofy.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia raport komisji rządowej działającej pod przewodnictwem ministra Jerzego Millera dotyczący katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Czy według Pana(i) oceny:		
	uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	nie uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	Trudno powiedzieć/ Nie słyszałem(a)m o tym raporcie
	w procentach		
PO	37	44	19
SLD	27	47	26
PSL	2	73	26
PiS	5	79	16
Niezdecydowani	10	58	32

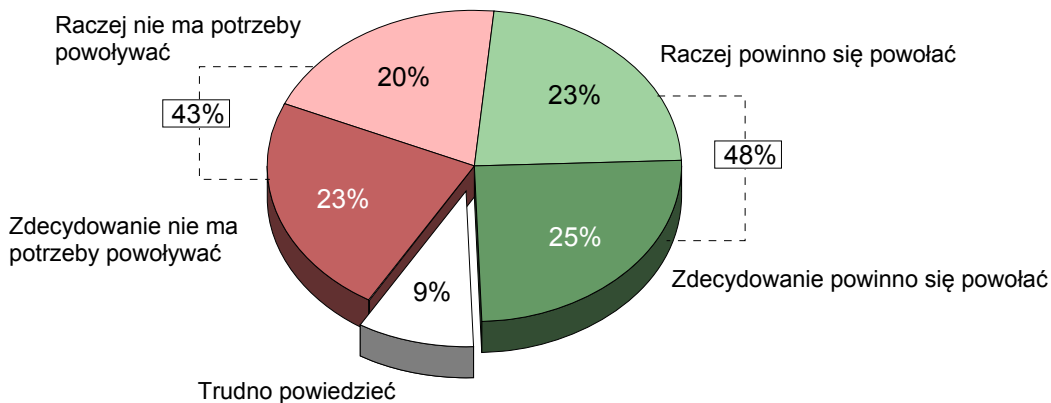
Również wiara w to, że przyczyną katastrofy był zamach, skłania do bardziej sceptycznej oceny raportu Jerzego Millera. Wśród zwolenników teorii zamachu prawie trzy czwarte jest zdania, że raport ten jest niepełny, ponieważ nie uwzględnia wszystkich ważnych okoliczności tego wypadku.

Tabela 8

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Jak Pan(i) ocenia raport komisji rządowej działającej pod przewodnictwem ministra Jerzego Millera dotyczący katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Czy według Pana(i) oceny:		
	uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	nie uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	Trudno powiedzieć/ Nie słyszałem(a)m o tym raporcie
	w procentach		
Tak	2	72	26
Nie	26	47	27
Trudno powiedzieć	3	48	49

Przy okazji pojawienia się informacji na temat znalezienia śladów trotylu na wraku prezydenckiego tupolewa do publicznego dyskursu powróciła koncepcja powołania międzynarodowej komisji, która jako niezależny arbiter przeprowadziłaby analizy w sprawie wyjaśnienia przyczyn katastrofy. Opinie na ten temat są podzielone – prawie połowa Polaków (48%) jest zdania, że tego rodzaju komisję warto byłoby powołać, a nieco mniejsza grupa (43%) uważa, że nie ma takiej potrzeby.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POWINNO SIĘ POWOŁAĆ MIĘDZYNARODOWĄ KOMISJĘ DO WYJAŚNIENIA PRZYCZYŃ KATASTROFY PREZYDENCKIEGO SAMOLOTU POD SMOLEŃSKIEM, CZY TEŻ NIE MA TAKIEJ POTRZEBY?

Za powołaniem tego rodzaju komisji najczęściej optują ludzie młodzi (od 18 do 24 roku życia), osoby religijne – uczestniczące w praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu, zwolennicy prawicy, respondenci o miesięcznych dochodach *per capita* od 751 zł do 1000 zł lub niższych oraz badani źle oceniający swoją sytuację materialną. Popieraniu tego pomysłu sprzyja też niższy poziom wykształcenia. W grupach społeczno-zawodowych wniosek o powołanie międzynarodowej komisji w sprawie wyjaśnienia przyczyn katastrofy częściej niż inni popierają robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani, średni personel techniczny, bezrobotni, renciści oraz uczniowie i studenci (patrz tabele aneksowe).

W największym stopniu ideę powołania komisji międzynarodowej popierają jednak wyborcy PiS oraz osoby wierzące w zamach – biorące pod uwagę możliwość, że prezydent Lech Kaczyński zginął w wyniku zamierzonego działania. Po trzy czwarte badanych z tych grup uważa, że taką międzynarodową komisję powinno się powołać.

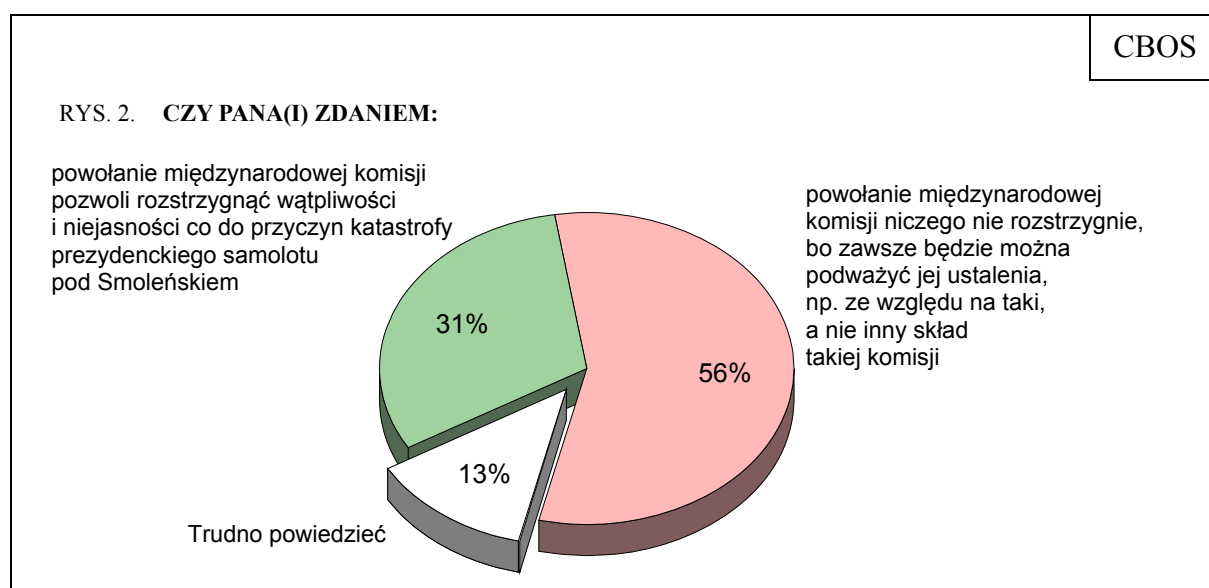
Tabela 9

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem, czy też nie ma takiej potrzeby?		
	Powinno się powołać	Nie ma potrzeby powoływać	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	75	20	6
Nie	33	62	5
Trudno powiedzieć	57	20	23

Tabela 10

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem, czy też nie ma takiej potrzeby?		
	Powinno się powołać	Nie ma potrzeby powoływać	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	76	14	11
PSL	61	39	0
SLD	28	66	6
PO	31	64	5
Niezdecydowani	59	35	6

Jednocześnie większość Polaków powątpiewa w to, że powołanie międzynarodowej komisji raz na zawsze wyjaśni wszelkie wątpliwości związane z katastrofą smoleńską. Ponad połowa badanych (56%) skłania się do opinii, że nawet werdykt międzynarodowej komisji nie będzie miał mocy rozstrzygającej, ponieważ osoby niezadowolone z niego zawsze będą mogły go kwestionować i podważać, powołując się np. na nieodpowiedni z ich punktu widzenia skład takiej komisji. Niespełna jedna trzecia (31%) jest zdania, że komisja międzynarodowa wyjaśniłaby wszelkie problemy i niejasności związane z tą katastrofą.

Odpowiedzi ankietowanych wskazują, że niechęć do powoływania jeszcze jednej komisji, mającej wyjaśnić przyczyny katastrofy pod Smoleńskiem (co zarazem świadczyłoby o nieufności do polskiej komisji oraz prokuratorów prowadzących śledztwo), wiąże się właśnie ze sceptycyzmem co do skuteczności jej działań. Prawie wszyscy przeciwnicy powoływania międzynarodowej komisji jednocześnie są zdania, że także jej werdykt zawsze

będzie mógł być podważany przez niewierzących w taki, a nie inny przebieg tej katastrofy (92%). Niespełna jedna trzecia Polaków uważających, że należałoby powołać komisję międzynarodową, powątpiewa w ostateczność jej ewentualnego werdyktu (29%). Może to świadczyć, że za poparciem dla powołania tego rodzaju komisji stoi nie tylko nieufność do odpowiednich służb w Polsce i wiara w jednoznaczność wniosków, do jakich komisja by doszła, ale także – jak można zakładać – inne motywacje, np. przekonanie, że taka ponadnarodowa komisja przełamałaby blokady i trudności, jakie napotykają polscy śledczy w kontaktach z partnerami z Rosji.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem, czy też nie ma takiej potrzeby?	Czy Pana(i) zdaniem:		
	powołanie międzynarodowej komisji pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości i niejasności co do przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem	powołanie międzynarodowej komisji niczego nie rozstrzygnie, bo zawsze będzie można podważyć jej ustalenia, np. ze względu na taki, a nie inny skład takiej komisji	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Powinno się powołać	61	29	10
Nie ma potrzeby powoływać	3	92	5
Trudno powiedzieć	5	33	63

Wśród zwolenników teorii zamachu ponad połowa wierzy w skuteczność pomysłu powołania komisji międzynarodowej (51%), ale znaczna grupa (38%) zapatruje się na ten projekt sceptycznie. Wśród osób niepodzielających przekonania o zamachu sceptycyzm ten wyraża niemal trzy czwarte (71%), jedna piąta zaś (21%) wierzy w skuteczność powołania międzynarodowej komisji w tej sprawie.

Tabela 12

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Czy Pana(i) zdaniem:		
	powołanie międzynarodowej komisji pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości i niejasności co do przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem	powołanie międzynarodowej komisji niczego nie rozstrzygnie, bo zawsze będzie można podważyć jej ustalenia, np. ze względu na taki, a nie inny skład takiej komisji	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	51	38	11
Nie	21	71	8
Trudno powiedzieć	33	36	31

Burza polityczna, jaką wywołała publikacja „Rzeczpospolitej”, nie wpłynęła na postrzeganie polityki rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Wydaje się, że ocenom rządu bardziej zaszkodziły pomyłki związane z błędnym rozpoznaniem i zamianą kilku ciał ofiar katastrofy. Jednak te zawirowania medialne i polityczne nie pozostały zupełnie bez echa w świadomości społecznej. Deklaracje badanych wskazują, że przynajmniej w pewnym zakresie zasiały ziarno wątpliwości. Po doniesieniach „Rzeczpospolitej” spadła liczba osób niewierzących w zamach, natomiast zwiększył się odsetek tych, które stawiają nad całą sprawą znak zapytania. Znaczna liczba Polaków przychyliła się do pomysłu powołania międzynarodowej komisji ds. zbadania wszystkich okoliczności katastrofy prezydenckiego samolotu. I jedynie dla części (choć dużej) zwolenników tego pomysłu akceptacja wiąże się z przekonaniem, że tylko komisja międzynarodowa będzie mogła bezstronnie wyjaśnić wszystkie okoliczności tej katastrofy, a zatem z niewiarą w profesjonalizm i obiektywizm polskiej, państwowej komisji oraz wymiaru sprawiedliwości; natomiast dla części (choć mniejszej) zaletą takiej komisji mogłaby być np. większa siła przetargowa w pertraktacjach ze stroną rosyjską, najwyraźniej „rozgrywającą” tę kwestię po swojej myśli. Pytanie, czy prezydent Lech Kaczyński zginął w zamachu czy też nie, jest obecnie bardziej kwestią wiary niż racjonalnego osądu i dlatego wydaje się, że nawet międzynarodowa komisja nie będzie w stanie przekonać tych, których żadne inne wyjaśnienie niż zamach nie zadowoli.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

Tabela 1

		Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		26	56	18	942
Płeć	Mężczyźni	26	62	13	449
	Kobiety	27	52	20	493
Wiek	18-24 lata	38	54	7	118
	25-34	23	63	14	192
	35-44	30	58	12	157
	45-54	21	59	20	142
	55-64	24	55	21	181
	65 lat i więcej	24	50	25	152
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	50	23	355
	Miasto do 20 tys.	30	57	13	143
	20-100 tys.	26	56	18	182
	101-500 tys.	28	61	11	161
	501 tys. i więcej mieszk.	17	75	8	100
Wykształcenie	Podstawowe	35	37	28	185
	Zasadnicze zawodowe	29	53	18	245
	Średnie	24	63	13	331
	Wyższe	19	72	9	181
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	79	8	84
	Średni personel, technicy	17	63	21	35
	Pracownicy adm.-biurowi	18	73	8	55
	Pracownicy usług	30	57	14	67
	Robotnicy wykwalifikowani	28	58	13	111
	Robotnicy niewykwalifik.	48	43	9	45
	Rolnicy	11	65	24	60
	Pracujący na własny rach.	28	61	11	39
Bierni zawodowo	Renciści	41	39	20	83
	Emeryci	22	52	26	192
	Uczniowie i studenci	31	62	6	55
	Bezrobotni	36	45	18	52
	Gospodynie domowe i inni	31	49	20	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	70	10	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	63	10	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	61	13	227
	prywatnym gosp. rolnym	7	71	23	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	43	20	134
	501-750	33	50	17	111
	751-1000	32	48	20	169
	1001-1500	22	66	12	166
	Powyżej 1500 zł	20	70	10	160
Ocena własnych war. mater.	Złe	37	43	20	132
	Średnie	25	54	21	425
	Dobre	24	65	11	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	30	25	42
	Raz w tygodniu	28	55	17	413
	1-2 razy w miesiącu	20	58	22	163
	Kilka razy w roku	26	60	14	218
	W ogóle nie uczestniczy	22	67	10	106
Poglądy polityczne	Lewica	18	74	7	146
	Centrum	21	65	14	299
	Prawica	36	54	11	285
	Trudno powiedzieć	26	37	36	211

Tabela 2

		Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?				Liczba osób
		Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	50	30	7	943
Płeć	Mężczyźni	15	50	30	5	448
	Kobiety	12	51	30	8	496
Wiek	18-24 lata	8	52	37	3	119
	25-34	12	53	29	6	193
	35-44	11	58	24	7	157
	45-54	13	50	30	7	143
	55-64	18	49	28	5	180
	65 lat i więcej	16	39	33	12	152
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	54	29	8	360
	Miasto do 20 tys.	14	46	35	5	142
	20-100 tys.	18	47	29	6	181
	101-500 tys.	14	47	33	6	161
	501 tys. i więcej mieszk.	20	52	22	7	100
Wykształcenie	Podstawowe	10	43	35	12	183
	Zasadnicze zawodowe	14	47	31	8	245
	Średnie	13	53	30	4	333
	Wyższe	17	57	23	4	183
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	63	18	7	87
	Średni personel, technicy	16	56	25	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	18	57	19	6	55
	Pracownicy usług	13	62	21	4	66
	Robotnicy wykwalifikowani	9	52	33	5	113
	Robotnicy niewykwalifik.	2	36	57	5	45
	Rolnicy	11	65	22	3	60
Pracujący na własny rach.	17	54	29		39	
Bierni zawodowo	Renciści	15	32	41	13	82
	Emeryci	19	41	31	9	192
	Uczniowie i studenci	10	60	28	1	55
	Bezrobotni	15	43	33	9	52
	Gospodynie domowe i inni	6	53	30	11	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	11	62	23	4	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	50	29	6	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	53	31	4	227
	prywatnym gosp. rolnym	10	62	21	7	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	46	38	5	134
	501-750	12	47	31	9	108
	751-1000	8	47	36	9	169
	1001-1500	18	53	28	1	166
	Powyżej 1500 zł	20	54	21	4	162
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	45	37	4	130
	Średnie	12	49	30	9	427
	Dobre	14	54	27	5	386
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	39	40	12	42
	Raz w tygodniu	11	51	34	5	417
	1-2 razy w miesiącu	15	47	27	10	163
	Kilka razy w roku	15	53	25	7	217
	W ogóle nie uczestniczy	19	51	24	7	106
Poglądy polityczne	Lewica	19	51	26	4	146
	Centrum	14	58	23	4	300
	Prawica	13	47	37	2	284
	Trudno powiedzieć	9	42	32	17	213

Tabela 3

		Jak Pan(i) ocenia raport komisji rządowej działającej pod przewodnictwem Jerzego Millera dotyczący wyjaśnienia przyczyn katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Czy według Pana(i) oceny:				Liczba osób
		uwzględniono w nim wszystkie ważne okoliczności katastrofy	nie uwzględniono w nim wszystkich ważnych okoliczności katastrofy	Nie słyszałem(a)m o tym raporcie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	54	18	12	942
Płeć	Mężczyźni	17	56	16	11	449
	Kobiety	15	51	21	13	493
Wiek	18-24 lata	12	52	29	7	119
	25-34	15	52	23	10	194
	35-44	18	53	19	9	156
	45-54	11	59	15	15	143
	55-64	20	55	8	17	181
	65 lat i więcej	17	50	20	13	150
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	52	23	14	359
	Miasto do 20 tys.	15	58	17	10	141
	20-100 tys.	21	54	15	9	181
	101-500 tys.	14	59	15	12	160
	501 tys. i więcej mieszk.	29	44	15	12	100
Wykształcenie	Podstawowe	8	49	29	15	186
	Zasadnicze zawodowe	14	53	20	13	245
	Średnie	17	54	17	12	330
	Wyższe	24	57	10	9	182
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	60	4	12	84
	Średni personel, technicy	24	61	7	8	35
	Pracownicy adm.-biurowi	29	44	18	9	55
	Pracownicy usług	20	51	22	7	67
	Robotnicy wykwalifikowani	14	57	21	9	112
	Robotnicy niewykwalifik.	6	53	31	10	45
	Rolnicy	5	51	16	27	60
	Pracujący na własny rach.	22	60	13	5	39
Bierni zawodowo	Renciści	8	61	17	14	83
	Emeryci	18	49	16	17	189
	Uczniowie i studenci	17	46	26	10	55
	Bezrobotni	11	59	21	9	53
	Gospodynie domowe i inni	7	49	35	9	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	57	14	10	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	50	19	8	95
	sekt. prywat. poza rolnict.	18	56	17	9	227
	prywatnym gosp. rolnym	7	53	13	27	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	54	25	13	134
	501-750	15	59	19	7	111
	751-1000	9	55	25	11	169
	1001-1500	25	55	12	7	165
	Powyżej 1500 zł	24	51	9	15	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	53	22	11	132
	Średnie	15	55	17	14	425
	Dobre	18	52	20	11	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	68	14	7	43
	Raz w tygodniu	14	60	15	12	414
	1-2 razy w miesiącu	16	51	20	14	162
	Kilka razy w roku	16	49	22	14	217
	W ogóle nie uczestniczy	27	38	25	10	106
Poglądy polityczne	Lewica	25	44	18	13	144
	Centrum	18	54	18	10	299
	Prawica	16	63	12	9	286
	Trudno powiedzieć	6	46	29	19	213

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się powołać międzynarodową komisję do wyjaśnienia przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem, czy też nie ma takiej potrzeby?			Liczba osób
		Powinno się powołać	Nie ma potrzeby powoływać	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		48	43	9	941
Płeć	Mężczyźni	49	44	7	446
	Kobiety	47	43	10	495
Wiek	18-24 lata	63	32	5	118
	25-34	45	47	8	194
	35-44	43	48	9	157
	45-54	48	44	8	143
	55-64	49	43	8	179
	65 lat i więcej	45	42	12	149
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	40	10	360
	Miasto do 20 tys.	49	42	9	139
	20-100 tys.	46	46	8	182
	101-500 tys.	52	40	8	159
	501 tys. i więcej mieszk.	39	58	4	100
Wykształcenie	Podstawowe	58	30	12	183
	Zasadnicze zawodowe	48	40	11	245
	Średnie	45	50	5	330
	Wyższe	43	50	6	183
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	40	51	8	86
	Średni personel, technicy	61	36	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	44	49	6	55
	Pracownicy usług	41	55	3	67
	Robotnicy wykwalifikowani	53	40	7	111
	Robotnicy niewykwalifik.	66	27	7	45
	Rolnicy	38	51	11	60
Pracujący na własny rach.	38	56	6	39	
Bierni zawodowo	Renciści	56	28	16	82
	Emeryci	42	48	10	188
	Uczniowie i studenci	52	39	9	55
	Bezrobotni	60	30	10	53
	Gospodynie domowe i inni	51	44	4	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	42	9	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	45	8	95
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	47	5	228
	prywatnym gosp. rolnym	34	56	10	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	30	16	134
	501-750	52	42	6	110
	751-1000	57	39	4	170
	1001-1500	45	51	4	165
	Powyżej 1500 zł	37	54	8	160
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	36	10	130
	Średnie	49	42	10	425
	Dobre	46	48	6	386
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	32	6	44
	Raz w tygodniu	52	39	9	414
	1-2 razy w miesiącu	44	46	10	162
	Kilka razy w roku	45	48	7	215
	W ogóle nie uczestniczy	42	52	6	106
Poglądy polityczne	Lewica	33	62	5	145
	Centrum	43	50	7	300
	Prawica	56	37	6	286
	Trudno powiedzieć	54	30	16	210

Tabela 5

		Czy Pana(i) zdaniem:			Liczba osób
		powołanie międzynarodowej komisji pozwoli rozstrzygnąć wątpliwości i niejasności co do przyczyn katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem	powołanie międzynarodowej komisji niczego nie rozstrzygnie, bo zawsze będzie można podważyć jej ustalenia np. ze względu na taki, a nie inny skład takiej komisji	Trudno powiedzieć	
Ogółem		31	56	13	940
Płeć	Mężczyźni	31	57	12	447
	Kobiety	31	56	13	493
Wiek	18-24 lata	46	45	9	118
	25-34	27	63	10	193
	35-44	28	58	14	157
	45-54	37	54	9	142
	55-64	25	61	13	181
	65 lat i więcej	27	53	20	149
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	56	15	359
	Miasto do 20 tys.	32	56	12	141
	20-100 tys.	29	60	11	181
	101-500 tys.	39	48	13	160
	501 tys. i więcej mieszk.	25	69	6	99
Wykształcenie	Podstawowe	32	49	19	184
	Zasadnicze zawodowe	29	53	17	246
	Średnie	31	63	6	327
	Wyższe	32	58	10	182
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	59	7	86
	Średni personel, technicy	47	51	2	34
	Pracownicy adm.-biurowi	32	58	11	55
	Pracownicy usług	22	65	13	67
	Robotnicy wykwalifikowani	38	52	11	111
	Robotnicy niewykwalifik.	49	44	7	45
	Rolnicy	22	62	16	60
Pracujący na własny rach.	18	74	8	39	
Bierni zawodowo	Renciści	32	51	18	83
	Emeryci	22	60	18	189
	Uczniowie i studenci	36	59	5	55
	Bezrobotni	40	45	15	53
	Gospodynie domowe i inni	31	54	15	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	58	6	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	56	11	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	32	58	10	227
	prywatnym gosp. rolnym	17	66	16	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	33	52	15	134
	501-750	31	56	13	111
	751-1000	35	52	14	169
	1001-1500	31	61	8	165
	Powyżej 1500 zł	24	68	8	161
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	52	14	132
	Średnie	29	55	16	423
	Dobre	31	60	8	386
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	45	40	15	43
	Raz w tygodniu	34	51	14	412
	1-2 razy w miesiącu	28	63	8	162
	Kilka razy w roku	28	60	12	218
	W ogóle nie uczestniczy	22	67	11	105
Poglądy polityczne	Lewica	20	72	8	145
	Centrum	24	66	10	300
	Prawica	44	47	9	286
	Trudno powiedzieć	30	45	25	209